

ความรับผิดทางแพ่งของแก๊งคอลเซ็นเตอร์ Civil Liability of the Call Center Gang

ยุพดี ผ่องศรี¹

E-mail: yupadee.pho@lru.ac.th

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความรับผิดทางแพ่งของแก๊งคอลเซ็นเตอร์ เนื่องจากในปัจจุบันการก่ออาชญากรรมของแก๊งคอลเซ็นเตอร์ มีการแพร่กระจายเป็นอย่างมากและรวดเร็วในสังคม โดยใช้วิธีการโทรศัพท์หรือส่งข้อความเอสเอ็มเอส (sms) สุ่มไปยังผู้เสียหายที่ตกเป็นเหยื่อ และใช้วิธีการหลอกลวงด้วยประการต่างๆ เช่น การขู่ให้กลัว การหลอกลวงจะให้รางวัลหรือผลประโยชน์ ทำให้ผู้เสียหายหลงเชื่อและยอมส่งมอบเงินหรือทรัพย์สินให้แก่แก๊งคอลเซ็นเตอร์ ซึ่งทำให้เกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินของผู้เสียหาย และยังส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศอีกด้วย สำหรับการกระทำความผิดของแก๊งคอลเซ็นเตอร์นั้น เป็นความผิดฐานฉ้อโกงประชาชน ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 343 และยังเป็นการกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420 ดังนั้น แก๊งคอลเซ็นเตอร์ซึ่งเป็นผู้ทำละเมิด จึงต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนพร้อมทั้งดอกเบี้ยให้แก่ผู้เสียหาย

คำสำคัญ: แก๊งคอลเซ็นเตอร์ ความรับผิดทางแพ่ง ค่าสินไหมทดแทน ฉ้อโกง

Abstract

This article aims to study the civil liability of the call center gangs. Because the committed crime of such gangs is spreading dramatically and rapidly. Random phone calls or sms messages and any other deceptive methods to the injured person are applied, for example, threat or scam by providing rewards or benefits to the victim by deceiving the injured person to trust and transfer money or property to the call center gangs. This causes damage to the property of victims and also affects the country's economy as a whole. Such crime is an offence of public fraud under section 343 of the Penal Code and also violates Section 420 under the Civil and Commercial Code. The gangs shall be liable for making compensation including the interest.

Keywords: call center gang, civil liability, compensation, fraud

ความเป็นมาของปัญหา

แก๊งคอลเซ็นเตอร์เป็นอาชญากรรมทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศที่ทำให้เกิดความเสียหายต่อประชาชนเป็นจำนวนมาก และมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ จึงถือได้ว่าภัยอาชญากรรมแก๊งคอลเซ็นเตอร์เป็นภัยร้ายแรงต่อสังคม โดยข้อมูลจากศูนย์ปราบปรามอาชญากรรมทางเทคโนโลยีสารสนเทศ รายงานว่าในปี พ.ศ. 2564 แก๊งคอลเซ็นเตอร์ใช้โทรศัพท์โทรหาเหยื่อเพื่อหลอกลวงเอาเงินหรือทรัพย์สินมากกว่า 6.4 ล้านครั้ง โดยเพิ่มขึ้นจากปี 2563 กว่าร้อยละ 270 นอกจากนั้นยังพบว่ามีการใช้วิธีส่งข้อความสั้นหรือเอสเอ็มเอส (sms) เพื่อหลอกลวงเหยื่อเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 57 (อารียา สุขโต, 2565) โดยที่มาของแก๊งคอลเซ็นเตอร์มีจุดเริ่มต้นจากต่างประเทศ ก่อนที่จะพบการกระทำความผิดลักษณะเดียวกันในประเทศไทยในเวลาต่อมา สำหรับรายละเอียดที่มาของแก๊งคอลเซ็นเตอร์ มีดังนี้

1. ในต่างประเทศ

การกระทำความผิดของแก๊งคอลเซ็นเตอร์เกิดขึ้นครั้งแรกที่ไต้หวัน เมื่อประมาณ 10 กว่าปีที่แล้ว หลังจากนั้นก็ขยายวงกว้างสู่ประเทศในแถบเอเชียตะวันออก เช่น ประเทศจีน ประเทศเกาหลี ประเทศญี่ปุ่น ประเทศมาเลเซีย ประเทศสิงคโปร์ และประเทศไทย (จักรพงษ์ กังวานโสภณ, 2565) ในยุคเริ่มแรกไม่ได้ถูกเรียกว่าแก๊งคอลเซ็นเตอร์ แต่ถูกเรียกว่าเอทีเอ็มเกมส์ (ATM Games) เนื่องจากผู้กระทำความผิดใช้วิธีการโทรหาผู้เสียหาย โดยแอบอ้างแสดงตนเป็นผู้อื่นเพื่อหลอกลวงให้เหยื่อหลงเชื่อแล้วให้เหยื่อไปที่ตู้เอทีเอ็ม (ATM) และโอนเงินให้แก่คนร้าย สำหรับรูปแบบที่ใช้ในการหลอกลวงผู้เสียหายหรือเหยื่อมักจะปรากฏในสองลักษณะ ได้แก่ ลักษณะที่หนึ่ง คือ ใช้การหลอกลวงโดยชักจูงใจในด้านบวก เช่น หลอกลวงผู้เสียหายว่าได้รับคินภาษี หรือได้รับเงินจากการถูกรางวัล แต่ก่อนที่ผู้เสียหายจะได้รับเงินเหล่านั้น ผู้เสียหายจะต้องจ่ายค่าบริการเบื้องต้นเพื่อเป็นค่าบริการและค่าธรรมเนียม

¹ อาจารย์ประจำสาขาวิชานิติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

ต่างๆ เสียก่อน จากนั้นเมื่อผู้เสียหายหลงเชื่อก็จะยอมโอนเงินเข้าบัญชีธนาคารของคนร้าย ลักษณะที่สอง คือ ใช้การหลอกลวงโดยทำให้เกิดความกลัว เช่น หลอกลวงผู้เสียหายว่าเป็นหนี้ค่าโทรศัพท์ หนี้บัตรเครดิต มีบัญชีธนาคารพัวพันกับยาเสพติด บัญชีธนาคารจะต้องถูกอายัดและตรวจสอบโดยสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และเมื่อผู้เสียหายหลงเชื่อก็จะยอมทำธุรกรรมทางการเงินตามที่กลุ่มคนร้ายแจ้ง (อารียา สุขโต, 2565)

2. ในประเทศไทย

การกระทำความผิดของแก๊งคอลเซ็นเตอร์เกิดขึ้นในประเทศไทย ตั้งแต่ พ.ศ. 2550 โดยผู้เสียหายที่ตกเป็นเหยื่อมักจะเป็นผู้สูงอายุ ข้าราชการเกษียณที่มีเงินเก็บสะสม หรือผู้หญิงที่มักมีความตื่นกลัวกับการหลอกลวงหรือกลั่นแกล้งของคนร้ายซึ่งรูปแบบของการกระทำความผิด มีลักษณะทำนองเดียวกันกับที่เกิดขึ้นในต่างประเทศ (ธนภัทร ทองสอน, 2564)

วัตถุประสงค์

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงปัญหาร้ายจากการก่ออาชญากรรมข้ามชาติของแก๊งคอลเซ็นเตอร์ ซึ่งเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนและเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ ปัญหานี้จึงอาจถือได้ว่าเป็นปัญหาอันเกี่ยวข้องด้วยความสงบเรียบร้อยของประชาชน ในปัจจุบันการกระทำความผิดของแก๊งคอลเซ็นเตอร์ยังคงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและแพร่ขยายในวงกว้าง มีประชาชนตกเป็นเหยื่อและได้รับความเสียหายเป็นจำนวนมาก และมีแนวโน้มว่าการกระทำความผิดดังกล่าวจะยังคงเกิดขึ้นเรื่อยๆ อีกทั้งยังมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบของการกระทำความผิดอยู่เสมอ ทว่าในขณะนี้การรับมือกับปัญหาดังกล่าว ยังไม่ปรากฏหนทางในการแก้ไขปัญหาที่เป็นรูปธรรม รวดเร็ว เด็ดขาด และเป็นการถาวร กล่าวคือ ในปัจจุบันยังไม่มีหน่วยงานใดที่ทำหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงต่อปัญหาแก๊งคอลเซ็นเตอร์ ทั้งที่เป็นปัญหาใหญ่และมีผู้ได้รับผลกระทบเป็นจำนวนมาก ประชาชนที่ตกเป็นเหยื่อได้รับความเสียหาย ต้องสูญเสียทรัพย์สินเงินทองจากการหลอกลวงของแก๊งคอลเซ็นเตอร์ นอกจากนั้นประชาชนบางส่วนถึงแม้ไม่ได้ตกเป็นเหยื่อจนต้องสูญเสียทรัพย์สินใดๆ แต่ก็ถูกแก๊งคอลเซ็นเตอร์โทรมารบกวนบ้าง ถูกข่มขู่คุกคามบ้าง ถูกโทรมาด่าด้วยถ้อยคำที่หยาบคายบ้าง ซึ่งเป็นการทำลายความสงบสุขในการดำรงชีวิตของผู้นั้นในสังคม

ในด้านกฎหมายปัจจุบันปัญหาการกระทำความผิดของแก๊งคอลเซ็นเตอร์ ยังไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายใดรองรับการดำเนินคดีประเภทนี้ไว้เป็นการเฉพาะ การดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดจึงต้องอาศัยกระบวนการยุติธรรมซึ่งมีอยู่ในปัจจุบันเท่านั้น ทั้งที่ในความเป็นจริงปัญหาแก๊งคอลเซ็นเตอร์สมควรได้รับการยกระดับการแก้ไขปัญหามาเป็นกรณีพิเศษ เนื่องจากเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมไทยเป็นระยะเวลานานนับปีและขยายวงกว้างอย่างรวดเร็ว การใช้กระบวนการยุติธรรมซึ่งมีอยู่ในปัจจุบันเพื่อเข้ามาแก้ไขปัญหา ยังไม่เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพความร้ายแรงและผลกระทบของอาชญากรรมที่เกิดขึ้น เนื่องจากการแก้ไขปัญหามิฉะนั้น ควรมีมาตรการทางกฎหมายที่เด็ดขาด สามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็ว และมีบทลงโทษที่รุนแรง เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำความผิดซ้ำและการลอกเลียน บทความนี้ผู้เขียนได้ศึกษาข้อกฎหมายที่ใช้ในการเยียวยาความเสียหายทางแพ่งแก่ผู้เสียหายที่ตกเป็นเหยื่อ เพื่อให้ผู้เสียหายได้รับการชดเชยความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ทรัพย์สินอย่างรวดเร็วและเป็นธรรม รวมถึงเพื่อให้มีการแก้ไขปรับปรุง พัฒนามาตรฐานอันเกี่ยวข้องด้วยความรับผิดชอบทางแพ่งให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพของปัญหาที่เกิดขึ้นต่อไป

ขอบเขตเนื้อหา

ในบทความนี้ผู้เขียนได้ศึกษาค้นคว้าและนำเสนอปัญหาการก่ออาชญากรรมข้ามชาติในกรณีแก๊งคอลเซ็นเตอร์ โดยได้อธิบายถึงความหมายและที่มาของแก๊งคอลเซ็นเตอร์ ลักษณะการกระทำความผิดของแก๊งคอลเซ็นเตอร์ การดำเนินคดีอาญาและคดีแพ่ง รวมถึงความรับผิดชอบในทางแพ่งของแก๊งคอลเซ็นเตอร์ ตลอดจนข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุงเพื่อพัฒนามาตรฐานที่ใช้บังคับกับความรับผิดชอบทางแพ่งต่อกรณีการกระทำความผิดของแก๊งคอลเซ็นเตอร์

ความหมายของแก๊งคอลเซ็นเตอร์

ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 คำว่า “แก๊งคอลเซ็นเตอร์” ยังไม่พบว่ามีคำอธิบายความหมายเอาไว้ และเมื่อค้นหาความหมายจากดictionary ก็ยังไม่พบว่ามีคำอธิบายใดได้บัญญัตินิยามความหมายของคำว่า แก๊งคอลเซ็นเตอร์ ไว้เช่นเดียวกัน แต่อย่างไรก็ตามหากมีการกล่าวถึงคำว่า “แก๊งคอลเซ็นเตอร์” ผู้คนส่วนใหญ่ในสังคมสามารถเข้าใจได้ว่าหมายถึงกลุ่มบุคคลที่ใช้วิธีการโทรศัพท์หรือส่งข้อความหาผู้อื่น โดยออกอุบายหลอกลวงด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การอ้างตนเป็นเจ้าของรัฐ การข่มขู่ การจงใจจะให้รางวัล เพื่อให้ผู้ที่รับโทรศัพท์หรือได้รับข้อความหลอกลวงดังกล่าวหลงเชื่อ หรือเกิดความกลัว หรือเกิดความอยากได้รับรางวัล จนยอมส่งมอบเงินหรือทรัพย์สินให้แก่แก๊งคอลเซ็นเตอร์

การดำเนินคดีกับแก๊งคอลเซ็นเตอร์

ในปี พ.ศ. 2564 มีผู้เสียหายเข้าแจ้งความกับกองบัญชาการตำรวจสืบสวนสอบสวนอาชญากรรมทางเทคโนโลยี (บช.สอท.) กว่า 1,600 คน โดยมีมูลค่าความเสียหายสูงกว่า 1,000 ล้านบาท ต่อมาในช่วงเดือนมกราคม 2565 ถึงวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2565 มีผู้เข้าแจ้งความในกรณีแก๊งคอลเซ็นเตอร์จำนวน 129 คดี จากข้อมูลสถิติทางคดีดังกล่าวแสดงให้เห็นได้ว่าการกระทำความผิดของแก๊งคอลเซ็นเตอร์ยังคงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง สำหรับมูลเหตุจูงใจในการกระทำความผิดคือรายได้ที่รับจากการก่อเหตุ ซึ่งมีมูลค่าเป็นจำนวนมากมหาศาล ในขณะที่บทลงโทษตามกฎหมายไม่มีความรุนแรง (อารียา สุขโต, 2565)

การดำเนินคดีกับแก๊งคอลเซ็นเตอร์สามารถทำได้ทั้งในทางอาญาและทางแพ่ง กล่าวคือ การดำเนินคดีอาญามีวัตถุประสงค์เพื่อนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ ส่วนการดำเนินคดีแพ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เสียหายได้รับการเยียวยาชดเชยความเสียหายเป็นเงินหรือทรัพย์สิน ซึ่งในกรณีนี้ผู้เสียหายขอที่จะใช้สิทธิดำเนินคดีคดีอาญาและคดีแพ่งแยกต่างหากจากกัน หรือดำเนินคดีในลักษณะของคดีแพ่งเกี่ยวเนื่องกับคดีอาญาก็ได้ โดยสามารถจำแนกรายละเอียดของการดำเนินคดีได้ดังต่อไปนี้

1. การดำเนินคดีอาญา

จากการศึกษาพบว่า การกระทำความผิดของแก๊งคอลเซ็นเตอร์มีลักษณะที่สำคัญ คือ มีการใช้โทรศัพท์โทรไปหาผู้เสียหาย หรือส่งข้อความทางเอสเอ็มเอส (sms) โดยแสดงข้อความอันเป็นเท็จหลอกลวงในรูปแบบต่างๆ เพื่อจูงใจให้เหยื่อหลงเชื่อหรือกลัวจนยอมส่งมอบเงินหรือทรัพย์สินให้แก่แก๊งคอลเซ็นเตอร์ ทำให้ผู้ที่ตกเป็นเหยื่อได้รับความเสียหายต่อทรัพย์สิน ซึ่งการกระทำดังกล่าวมีลักษณะเข้าข่ายเป็นการกระทำความผิดในข้อหาฉ้อโกง ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 341 ซึ่งบัญญัติว่า “ผู้ใดโดยทุจริต หลอกลวงผู้อื่นด้วยการแสดงข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อความจริงซึ่งควรบอกให้แจ้ง และโดยการหลอกลวงดังว่านั้นได้ไปซึ่งทรัพย์สินของผู้ถูกหลอกลวงหรือบุคคลที่สาม หรือทำให้ผู้ถูกหลอกลวงหรือบุคคลที่สามทำ ถอน ทำลายเอกสารสิทธิ ผู้นั้นกระทำความผิดฐานฉ้อโกงต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 60,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

การกระทำความผิดฐานฉ้อโกง ได้แก่ การกระทำโดยมีเจตนาทุจริตในการหลอกลวงผู้อื่นด้วยการทำให้เข้าใจผิด ซึ่งอาจทำได้โดยวิธีการแสดงข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อความจริงซึ่งควรบอกให้แจ้งเมื่อตนมีหน้าที่ต้องเปิดเผยเพื่อไม่ให้ผู้อื่นหลงผิด (ทวีเกียรติ มินะกนิษฐ, 2560) ดังเช่นที่ปรากฏในคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6404/2560

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6404/2560 การที่จำเลยทั้งสองประสงค์ให้ร้าน ก. ของจำเลยทั้งสองได้รับงานรับจ้างทำความสะอาดโรงพยาบาล ข. จึงหลอกลวงนำหนังสือค้ำประกันของธนาคาร ก. ที่มีข้อความว่า ธนาคารยอมผูกพันตนโดยไม่มีเงื่อนไขที่จะค้ำประกันชนิดเพิกถอนไม่ได้เช่นเดียวกับลูกหนี้ชั้นต้นในการชำระเงินให้ตามสิทธิเรียกร้องของโรงพยาบาล ข. ผู้ว่าจ้าง ในกรณีที่ร้านของจำเลยทั้งสองผู้รับจ้างก่อให้เกิดความเสียหายใดๆ หรือต้องชำระค่าปรับหรือค่าใช้จ่ายใดๆ หรือร้านของจำเลยทั้งสองผู้รับจ้างมิได้ปฏิบัติตามภาระหน้าที่ใดๆ ที่กำหนดในสัญญาจ้างมาแสดง แต่ความจริงแล้วธนาคารมิได้ออกหนังสือค้ำประกันดังกล่าวให้แก่จำเลยทั้งสองอันเป็นการหลอกลวงผู้เสียหายและการหลอกลวงดังกล่าวเป็นเหตุให้ผู้เสียหายหลงเชื่อตกลงทำสัญญาจ้างร้านของจำเลยทั้งสองทำความสะอาดโรงพยาบาล ข. และได้ทรัพย์สินเป็นค่าจ้างจากการทำงาน 108,000 บาท ถือว่าจำเลยทั้งสองร่วมกันกระทำความผิดฐานฉ้อโกงแล้ว แม้ภายหลังจำเลยทั้งสองจะเข้าทำความสะอาดโรงพยาบาลจริงและได้รับค่าจ้างดังกล่าว ก็ไม่เป็นเหตุให้การกระทำความผิดอาญาของจำเลยทั้งสองที่เกิดขึ้นแล้วกลับกลายเป็นไม่มีความผิด

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 95/2559 แม้โจทก์บรรยายฟ้องและเบิกความแยกการกระทำผิดของจำเลยที่ 1 ถึงที่ 3 มาเป็น 3 วัน แต่โจทก์ก็บรรยายฟ้องและเบิกความว่าจำเลยที่ 1 หลอกลวงโจทก์ขอให้ช่วยเหลือทางการเงินแก่จำเลยที่ 2 ในการนำเงินที่จำเลยที่ 2 ร่วมลงทุนค้าทองคำและอัญมณีกับสมาคมพ่อค้าเงินในสาธารณรัฐประชาชนจีนเข้ามายังประเทศไทย เนื่องจากจำเลยที่ 2 ไม่มีค่าดำเนินการ แล้วจำเลยที่ 2 จะจ่ายค่าตอบแทนแก่โจทก์เป็นจำนวนเงินที่สูงกว่า โจทก์หลงเชื่อจ่ายเงินให้แก่จำเลยที่ 1 ถึงที่ 3 ไปถึงเมื่อวันที่ 25 เมษายน 2555 วันที่ 8 พฤษภาคม 2555 และวันที่ 27 มิถุนายน 2555 จำนวน 2,500,000 บาท 1,300,000 บาท และ 152,000 บาท ตามลำดับ การที่โจทก์โอนเงินให้แก่จำเลยที่ 1 ถึงที่ 3 ในแต่ละครั้งเป็นผลสืบเนื่องมาจากจำเลยที่ 1 ถึงที่ 3 หลอกลวงให้โจทก์ช่วยเหลือทางการเงินแก่จำเลยที่ 2 อันเป็นการกระทำต่อเนื่องกันด้วยเจตนาอย่างเดียวกันเพื่อที่จะฉ้อโกงโจทก์ การกระทำของจำเลยที่ 1 ถึงที่ 3 จึงเป็นความผิดกรรมเดียว

แต่ในกรณีที่การฉ้อโกงนั้นได้กระทำต่อประชาชนในวงกว้าง โดยไม่จำกัดเฉพาะกลุ่มบุคคลใดบุคคลหนึ่ง การกระทำดังกล่าวเป็นความผิดฐานฉ้อโกงประชาชน ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 343 ซึ่งบัญญัติว่า “ถ้าการกระทำความผิดตามมาตรา 341 ได้กระทำการด้วยการแสดงข้อความอันเป็นเท็จต่อประชาชน หรือด้วยการปกปิดความจริงซึ่งควรบอกให้แจ้งแก่ประชาชน ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการกระทำความผิดดังกล่าวในวรรคแรกต้องด้วยลักษณะดังกล่าวในมาตรา 342 อนุมาตราหนึ่งอนุมาตราใดด้วย ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 6 เดือน ถึง 7 ปี และปรับตั้งแต่ 10,000 บาท ถึง 140,000 บาท”

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2112/2565 วงแชร์รวมกันทุกวงมากกว่า 30 คน ผู้กระทำความผิดต้องมีเจตนาจัดให้มีการเล่นแชร์หรือเป็นนายวงแชร์ที่แท้จริง คำฟ้องโจทก์ที่บรรยายพฤติการณ์การกระทำความผิดของจำเลยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า จำเลยเพียงแต่อ้างการจัดให้มีการเล่นแชร์มาเป็นข้อหลอกลวงเพื่อให้ได้เงินค่าวงแชร์จากผู้เสียหายหรือผู้อื่น จำเลยมิได้มีเจตนาจัดให้มีการเล่นแชร์ตามข้อกล่าวอ้าง อันเป็นองค์ประกอบความผิดต่อพระราชบัญญัติการเล่นแชร์ พ.ศ. 2534 มาตรา 6 (1) (2) ตามที่โจทก์ได้ระบุเกริ่นไว้ในตอนต้นของคำบรรยายฟ้อง จึงฟังไม่ได้ว่าเป็นกรณีมีบุคคลตั้งแต่ 3 คน ขึ้นไปตกลงกันเป็นสมาชิกวงแชร์ โดยแต่ละคนมีภาระที่จะส่งเงินหรือทรัพย์สินอื่นใดรวมเข้าเป็นทุนกองกลางเป็นวงๆ เพื่อให้สมาชิกวงแชร์หมุนเวียนกันรับทุนกองกลางแต่ละวงนั้นไปโดยการประมูลหรือโดยวิธีอื่นใด อันจะเป็นการเล่นแชร์ตามความหมายแห่งพระราชบัญญัติการเล่นแชร์ พ.ศ. 2534 มาตรา 4 ดังนั้นแม้จำเลยให้การรับสารภาพว่า จำเลยกระทำความผิดตามฟ้องแต่เมื่อพฤติการณ์การกระทำความผิดของจำเลยตามฟ้องมีเจตนาแท้จริงคือหลอกลวงฉ้อโกงประชาชนด้วยแสดงข้อความอันเป็นเท็จว่าเป็นวงแชร์ที่ให้ผลตอบแทนโดยไม่มีเจตนาจ่ายผลตอบแทนจริงและไม่มี การเปียหรือประมูลแชร์แต่อย่างใด ในส่วนของความผิดต่อพระราชบัญญัติการเล่นแชร์ตามที่โจทก์บรรยายมาในคำฟ้องไม่อาจถือเป็นความผิดตามบทกฎหมายดังกล่าวได้

สำหรับในกรณีการกระทำความผิดของแก๊งคอลเซ็นเตอร์ ศาลฎีกาได้มีคำพิพากษาที่ 831/2559 วินิจฉัยว่าเป็นการกระทำความผิดฐานฉ้อโกงประชาชน ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 343

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 831/2559 การแสดงข้อความอันเป็นเท็จต่อประชาชนในความผิดฐานฉ้อโกงประชาชนตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 343 ถือเอาเจตนาแสดงข้อความอันเป็นเท็จต่อประชาชนเป็นสำคัญ โดยจะเห็นได้จากวิธีการหลอกลวง เมื่อจำเลยทั้ง 4 กับพวกจัดตั้งระบบอุปกรณ์โทรศัพท์และระบบคอมพิวเตอร์ในรูปสำนักงานเครือข่ายโทรศัพท์ขึ้นในต่างประเทศและใช้การสื่อสารทางเสียงผ่านโครงข่ายอินเทอร์เน็ต ด้วยวิธีการสุ่มหมายเลขโทรศัพท์ของประชาชนที่ปรากฏข้อมูลอยู่ในระบบคอมพิวเตอร์ของจำเลยทั้ง 4 กับพวก แล้วโทรศัพท์หรือส่งข้อความทางโทรศัพท์เคลื่อนที่ติดต่อไปยังประชาชนทั่วไป รวมทั้งประชาชนไทยในราชอาณาจักร และแจ้งแก่ผู้ที่ได้รับการติดต่อด้วยข้อความอันเป็นเท็จต่างๆ ในลักษณะอ้างตนเองเป็นเจ้าหน้าที่ของธนาคารพาณิชย์และเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ หลอกลวงผู้ได้รับการติดต่อว่าผู้นั้นเป็นหนี้บัตรเครดิต หรือมียอดการใช้เงินในบัญชีสูงผิดปกติ ให้ไปตรวจดูยอดเงินในบัญชี หรือให้ไปดำเนินการเปลี่ยนแปลงรหัสข้อมูลเกี่ยวกับบัญชีธนาคารที่ประชาชนผู้ถูกหลอกลวงใช้บริการ หรือให้ไปดำเนินการใส่รหัสผ่าน หรือรหัสสั่งให้ระงับการทำรายการในบัญชีเงินฝาก บัตรเบิกถอนเงินสดเอทีเอ็ม หรือรหัสรับบัญชีธนาคาร หรือรหัสป้องกันมิให้ข้อมูลรั่วไหล โดยแจ้งว่าเพื่อเป็นการป้องกันมิให้ผู้อื่นเบิกถอนเงินออกจากบัญชีของประชาชนผู้ถูกหลอกลวงได้ ซึ่งเป็นการหลอกลวงเหมือนกัน อันมีลักษณะเป็นการหลอกลวงทั่วไป มิได้มุ่งหมายเจาะจงหลอกลวงคนใดคนหนึ่งเป็นพิเศษ ขึ้นอยู่กับว่าจำเลยทั้ง 4 กับพวกจะสุ่มได้หมายเลขโทรศัพท์ของประชาชนคนใดที่ปรากฏข้อมูลอยู่ในระบบคอมพิวเตอร์ของจำเลยทั้ง 4 กับพวกเพื่อทำการหลอกลวง การกระทำของจำเลยทั้ง 4 ตามฟ้องจึงเป็นการร่วมกันฉ้อโกงประชาชน

ในการกระทำความผิดของแก๊งคอลเซ็นเตอร์ หากผู้กระทำได้แสดงตนเป็นคนอื่น เช่น อ้างว่าเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจ พนักงานธนาคาร พนักงานสอบสวนคดีพิเศษ พนักงานไปรษณีย์ การกระทำดังกล่าวย่อมเป็นเหตุเพิ่มโทษในความผิดฐานฉ้อโกงตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 342 ซึ่งบัญญัติว่า “ถ้าในการกระทำความผิดของฐานฉ้อโกงของผู้กระทำ

(1) แสดงตนเป็นคนอื่น หรือ

(2) อาศัยความเบาปัญญาของผู้ถูกหลอกลวง ซึ่งเป็นเด็กหรืออาศัยความอ่อนแอแห่งจิตใจของผู้ถูกหลอกลวง

ผู้กระทำความผิดระวางโทษจำคุก ไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1784/2493 คำว่า “ปลอมตัวเป็นคนอื่น” ตามกฎหมายลักษณะอาญามาตรา 306(1) นั้นมุ่งหมายถึงการแสดงตัวให้เขาหลงเชื่อว่าเป็นคนอื่นซึ่งไม่ใช่ตัวของตัวเอง จำเลยใช้ถ้อยคำหลอกลวงให้เขาหลงเชื่อว่าเป็นนายร้อยตำรวจโทประจำกองสอบสวนกลางปทุมวัน เมื่อความจริงจำเลยมิใช่เป็นนายร้อยตำรวจโทประจำกองสอบสวนกลางแล้ว แม้จะไม่ปรากฏว่ามีนายร้อยตำรวจโทชื่อนั้นในกองสอบสวนกลางหรือไม่ ก็ถือว่าเป็นการปลอมตัวตามความหมายในมาตรา 306(1) แล้ว

อนึ่ง หากจำเลยเพียงแต่แสดงฐานะอันเป็นเท็จโดยมิได้หลอกลวงว่าตนเองเป็นคนอื่น การกระทำดังกล่าวไม่ถือว่าเป็นการแสดงตนเป็นคนอื่น ดังเช่นที่ปรากฏในคำพิพากษาศาลฎีกาดังต่อไปนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 122/2506 จำเลยมิได้แสดงตนเป็นคนอื่นแต่อย่างใด เป็นเพียงจำเลยแสดงฐานะของจำเลยอันเป็นเท็จว่าจำเลยเป็นผู้จัดการบริษัทสากลเอนเตอร์ไพรส์ จำกัด เท่านั้นการกระทำของจำเลยจึงไม่เข้าเกณฑ์ผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 342(1) คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1784/2493 ซึ่งโจทก์อ้างมานั้นข้อเท็จจริงไม่ตรงกับคดีนี้ จำเลยควรมีความผิดตามมาตรา 341

2. การดำเนินคดีแพ่ง

การดำเนินคดีแพ่งกับแก๊งคอลเซ็นเตอร์ การกระทำของแก๊งคอลเซ็นเตอร์ที่ใช้การโทรศัพท์หรือส่งข้อความไปหลอกลวงผู้เสียหาย เพื่อให้ผู้เสียหายหลงเชื่อจนยอมส่งมอบเงินหรือทรัพย์สินให้แก่แก๊งคอลเซ็นเตอร์ ทำให้เกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินของผู้ที่ถูกหลอกลวง การกระทำดังกล่าวเป็นความผิดฐานละเมิด ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420 ซึ่งบัญญัติว่า “ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมายให้เขาเสียหายถึงแก่ชีวิตก็ดี แก่ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดี ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี ท่านว่าผู้นั้นทำละเมิด จำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น”

ละเมิด หมายถึง การที่บุคคลหนึ่งไปกระทำต่อบุคคลหนึ่งโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ และเป็นการกระทำที่เป็นการล่วงละเมิดสิทธิผิดกฎหมาย ก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลนั้น ซึ่งความเสียหายที่เกิดขึ้นอาจเป็นความเสียหายแก่ชีวิต ร่างกาย อนามัย เสรีภาพ ทรัพย์สิน หรือสิทธิอย่างใดอย่างหนึ่ง (เตือนเด่น นาคสีหราช, 2565)

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5302/2562 การที่ อ. รับฟังจากจำเลยที่ 3 ซึ่งเป็นเพื่อนของ อ. แนะนำว่าจำเลยที่ 2 สามารถฝาก ผู้เข้าสอบเข้ารับราชการเป็นนายตำรวจชั้นสัญญาบัตรได้ โดยไม่ปรากฏว่าจำเลยที่ 1 และที่ 2 แสดงออกให้ปรากฏแก่ประชาชนทั่วไปถึงเรื่องดังกล่าวอย่างไร เมื่อจำเลยที่ 3 ไม่มีส่วนรู้เห็นเกี่ยวข้องด้วยการกระทำความผิดของจำเลยที่ 1 และที่ 2 และมิได้ร่วมมือกับจำเลยที่ 1 และที่ 2 โดยรับหน้าที่ให้มากระจายข่าวในหมู่ผู้เข้าสอบให้แพร่หลาย เมื่อ อ. ไปพบกับจำเลยที่ 1 และที่ 2 ที่บ้าน เพื่อให้ช่วยเหลือโจทก์ทั้ง 2 เข้ารับราชการตำรวจ โดยยอมเสียค่าใช้จ่ายตามที่จำเลยที่ 1 และที่ 2 เรียกร้อง เห็นได้ว่าเป็นเรื่องที่จำเลยที่ 1 และที่ 2 ร่วมกันหลอกลวงโจทก์ทั้งสองเป็นการส่วนตัวเท่านั้น หาได้มีพฤติการณ์อันเป็นการหลอกลวงประชาชนโดยทั่วไปไม่ การกระทำของจำเลยที่ 1 และที่ 2 เป็นเพียงความผิดฐานร่วมกันฉ้อโกงตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 341 โจทก์ทั้ง 2 ทราบดีการกระทำความผิดของจำเลยที่ 1 และที่ 2 เมื่อประมาณเดือนพฤษภาคม 2558 โจทก์ทั้ง 2 ฟ้องจำเลยที่ 1 และที่ 2 เมื่อวันที่ 11 พฤศจิกายน 2558 จึงล่วงเลยกำหนดระยะเวลา 3 เดือน จึงขาดอายุความ สิทธินาคิดอาญามาฟ้องของโจทก์ทั้ง 2 ย่อมระงับไป ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 39 (6)

ส่วนคำขอในส่วนแพ่งเป็นคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญา ศาลจำต้องถือข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในคำพิพากษาคดีส่วนอาญาตามมาตรา 46 เมื่อคำพิพากษาศาลอาญาวินิจฉัยว่าจำเลยที่ 1 และที่ 2 ร่วมกันฉ้อโกงโจทก์ทั้ง 2 จริง เมื่อจำเลยที่ 1 และที่ 2 ให้การรับสารภาพ เท่ากับรับว่าร่วมกันฉ้อโกงโจทก์ทั้ง 2 คำพิพากษาคดีส่วนแพ่งจึงต้องเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยความรับผิดของบุคคลในทางแพ่ง โดยไม่ต้องคำนึงถึงว่าจำเลยต้องคำพิพากษาว่าได้กระทำความผิดหรือไม่ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 47 วรรค 1 เงินที่โจทก์ทั้ง 2 จ่ายให้จำเลยที่ 1 และที่ 2 ไป จึงไม่มีลักษณะเป็นสินบนเพื่อจูงใจเจ้าพนักงานอื่นกระทำการใดๆ เพื่อช่วยเหลือโจทก์ทั้ง 2 โดยมีขอบ แต่มีลักษณะเป็นสินน้ำใจที่สมนาคุณแก่จำเลยที่ 1 และที่ 2 ที่ช่วยเหลือทำให้โจทก์ทั้ง 2 สามารถบรรจุเข้ารับราชการได้ตามที่จำเลยที่ 1 และที่ 2 หลอกลวง โจทก์ทั้ง 2 จึงมีอำนาจฟ้องคดีในส่วนแพ่งซึ่งเกี่ยวเนื่องกับคดีอาญาเรียกร้องให้จำเลยที่ 1 และที่ 2 ร่วมกันชดเชยเงินที่ร่วมกันฉ้อโกงไปพร้อมดอกเบี้ยให้แก่โจทก์ทั้ง 2 ได้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2412/2562 แม้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ได้มีคำอธิบายคำว่าผู้เสียหายไว้ในมาตรา 2 (4) ซึ่งบัญญัติว่า “ผู้เสียหาย หมายถึง บุคคลผู้ได้รับความเสียหายเนื่องจากการกระทำความผิดฐานใดฐานหนึ่ง รวมทั้งบุคคลอื่นที่มีอำนาจจัดการแทนได้ ดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา 4, 5 และ 6” แต่ข้อความตามมาตรา 44/1 ที่บัญญัติให้ผู้เสียหายมีสิทธิที่จะเรียกค่าสินไหมทดแทนได้นั้นย่อมมีความหมายในตัวเองว่า หมายถึง ผู้ที่มีสิทธิเรียกค่าสินไหมทดแทน จึงมีความหมายที่แตกต่างเกินกว่าความหมายของผู้เสียหายที่บัญญัติไว้ในมาตรา 2 (4) ถือได้ว่าขัดกัน การตีความคำว่าผู้เสียหายตามมาตรา 44 /1 จึงไม่ต้องถือความหมายเช่นเดียวกับมาตรา 2 (4) ทั้งนี้เป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 1 ที่บัญญัติว่า “ในประมวลกฎหมายนี้ ถ้าคำใดมีคำอธิบายให้ถือตามความหมายดังได้อธิบายไว้ เว้นแต่ข้อความในตัวเองจะขัดกับคำอธิบายนั้น” ทั้งการที่พนักงานอัยการได้ดำเนินการเรียกทรัพย์สินหรือราคาแทนผู้เสียหายแล้ว ผู้เสียหายไม่อาจยื่นคำร้องขอให้จำเลยชดเชยค่าสินไหมทดแทนในส่วนที่พนักงานอัยการได้เรียกแทน ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 43 และ 44/1 วรรคสาม ดังนั้น การพิจารณาว่าผู้ใดมีสิทธิเรียกเอาค่าสินไหมทดแทน ต้องพิจารณาจากสิทธิในทางแพ่ง ทำให้ไม่จำเป็นต้องเป็นผู้เสียหายโดยนิตินัย ทั้งมาตรา 44/1 วรรค 2 ก็บัญญัติความว่า “ถือว่าคำร้องขอให้บังคับจำเลยชดเชยค่าสินไหมทดแทนเป็นคำฟ้องตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และผู้เสียหายอยู่ในฐานะโจทก์ในคดีส่วนแพ่ง ดังนั้น เมื่อโจทก์ร่วมเข้าร่วมเป็นโจทก์ทั้งคดีส่วนอาญาและคดีส่วนแพ่งเกี่ยวเนื่องกับคดีอาญา และขอให้บังคับจำเลยชดเชยค่าสินไหมทดแทนในส่วนดอกเบี้ย จึงใช้สิทธิในคดีส่วนแพ่งได้ และคดีส่วนแพ่งก็ต้องเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายอันว่าด้วยความรับผิดของบุคคลในทางแพ่ง เมื่อคดีส่วนแพ่งโจทก์ร่วมกับจำเลยได้ทำสัญญาประนีประนอมยอมความ และศาลชั้นต้นพิพากษายอมความแล้ว ซึ่งคู่ความมิได้อุทธรณ์คำพิพากษายอมยอม โดยจำเลยอุทธรณ์เฉพาะคดีส่วนอาญาขอให้รอการลงโทษเท่านั้น คดีส่วนแพ่งจึงยุติและต้องบังคับไปตามคำพิพากษายอมยอม ศาลอุทธรณ์ภาค 3 ขอบที่จะวินิจฉัยให้เฉพาะคดีส่วนอาญาเท่านั้น

ความรับผิดชอบของแก๊งคอลเซ็นเตอร์

ในคดีแห่งการกระทำความผิดของแก๊งคอลเซ็นเตอร์เป็นความผิดข้อหาละเมิด ซึ่งตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420 ได้กำหนดให้ผู้ที่ทำละเมิดต้องชดเชยค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ที่ถูกทำละเมิด ค่าสินไหมทดแทน หมายถึง การชดเชยค่าเสียหายที่เป็นวงเงินและรวมถึงการชดเชยค่าสินไหมทดแทนในรูปแบบที่เฉพาะเจาะจง ซึ่งอาจเป็นการคืนทรัพย์สิน หรือการคืนราคาทรัพย์สิน (สนันท์ภรณ์ โสทธิพันธุ์, 2557) โดยหลักเกณฑ์ในการกำหนดค่าสินไหมทดแทนถูกบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 438 ความว่า “ค่าสินไหมทดแทนจะพึงใช้โดยสถานใดเพียงใดนั้นให้ศาลวินิจฉัยตามควรแก่พฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิด

อนึ่งค่าสินไหมทดแทนนั้น ได้แก่ การคืนทรัพย์สินอันผู้เสียหายต้องเสียไปเพราะละเมิดหรือใช้ราคาทรัพย์สินนั้น รวมทั้งค่าเสียหายอันจะพึงบังคับให้ใช้เพื่อความสะดวกอย่างใด ๆ อันได้ก่อกำขึ้นนั้นด้วย” จากบทบัญญัติดังกล่าว วิธีการในการกำหนดค่าสินไหมทดแทน ศาลจะวินิจฉัยโดยพิจารณาจากพฤติการณ์และความร้ายแรงที่เกิดขึ้นในคดี กล่าวคือ ศาลจะต้องพิจารณาว่าความเสียหายที่เกิดขึ้นเป็นความเสียหายประเภทใด เช่น เสียหายต่อชีวิต ร่างกาย อนามัย เสรีภาพ หรือทรัพย์สิน เนื่องจากในการกำหนดค่าสินไหมทดแทนนั้น จะต้องกำหนดให้เหมาะสมสอดคล้องกับประเภทของความเสียหายที่ผู้เสียหายได้รับ หากผู้เสียหายได้รับความเสียหายต่อทรัพย์สินและทรัพย์สินนั้นยังอยู่ในสภาพที่สามารถส่งคืนให้แก่ผู้เสียหายได้ การชดเชยค่าสินไหมทดแทนศาลก็ชอบที่จะกำหนดให้ผู้ทำละเมิดส่งมอบทรัพย์สินคืนให้แก่ผู้เสียหาย แต่หากทรัพย์สินนั้นถูกทำลายจนไม่อาจส่งมอบคืนให้แก่ผู้เสียหายได้ หรือทรัพย์สินนั้นได้สูญหายไปแล้ว ศาลก็อาจจะกำหนดให้ผู้ทำละเมิดชดเชยค่าสินไหมทดแทนในรูปของตัวเงินแทน หรือในกรณีที่ความเสียหายที่เกิดขึ้นเป็นความเสียหายต่อชื่อเสียงของบุคคลอื่น ศาลอาจกำหนดให้ชดเชยค่าสินไหมทดแทนด้วยการประกาศขอมาทางหน้าหนังสือพิมพ์ หรือการโฆษณาแก้ไขข่าวให้ถูกต้อง หรือกำหนดให้ชดเชยค่าสินไหมทดแทนเป็นตัวเงินก็ได้ ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าการกำหนดค่าสินไหมทดแทน มีอยู่ด้วยกันหลายประเภท ขึ้นอยู่กับความเสียหายที่เกิดขึ้น ว่าเป็นความเสียหายในรูปแบบใด โดยประเภทของค่าสินไหมทดแทน อาจจำแนกได้ดังนี้ (สนันท์ภรณ์ โสทธิพันธุ์, 2557)

1) ค่าสินไหมทดแทนความเสียหายต่อทรัพย์สิน ได้แก่ การชดเชยค่าสินไหมทดแทนด้วยการคืนทรัพย์สินให้แก่ผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 438 และ 439 การชดเชยค่าสินไหมทดแทนด้วยการคืนราคาแก่ผู้เสียหายตามมาตรา 439 การชดเชยดอกเบี้ยในเงินที่ต้องคืนให้ผู้เสียหาย ตามมาตรา 440 ค่าขาดประโยชน์ในการใช้ทรัพย์สิน การใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ครองสังหาริมทรัพย์ ตามมาตรา 441

2) ค่าสินไหมทดแทนความเสียหายต่อชีวิต ได้แก่ ค่าปลงศพและค่าใช้จ่ายที่จำเป็นอย่างอื่น ตามมาตรา 443 ค่าขาดไร้อุปการะ ค่าขาดการทำงานในครัวเรือนหรือค่าขาดการทำอุตสาหกรรมของผู้เสียหาย ตามมาตรา 445

3) ค่าสินไหมทดแทนความเสียหายต่อร่างกายหรืออนามัย ตามมาตรา 444

4) ค่าสินไหมทดแทนความเสียหายต่อเสรีภาพ ได้แก่ ค่าขาดการงาน ตามมาตรา 438 และค่าเสียหายอันมิใช่ตัวเงิน ตามมาตรา 446

5) ค่าสินไหมทดแทนความเสียหายต่อชื่อเสียง ตามมาตรา 447

การให้ความคุ้มครองแก่ผู้เสียหายตามความรับผิดชอบที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน

ด้วยความเสียหายที่เกิดจากการกระทำของแก๊งคอลเซ็นเตอร์ส่วนมากเป็นความเสียหายต่อทรัพย์สิน โดยผู้เสียหายมักถูกหลอกลวงให้โอนเงินให้แก่แก๊งคอลเซ็นเตอร์ การชดเชยค่าสินไหมทดแทนในกรณีนี้ จึงสอดคล้องกับรูปแบบการชดเชยค่าสินไหมทดแทนเป็นตัวเงิน ตามมาตรา 438 ซึ่งจะต้องมีการชดเชยดอกเบี้ยด้วย ตามมาตรา 440 ซึ่งบัญญัติว่า “ในกรณีที่ต้องใช้ราคาทรัพย์สินอันได้เอาของเขาไปก็ดี ในกรณีที่ต้องใช้ราคาทรัพย์สินอันลดน้อยลงเพราะบุบสลายก็ดี ฝ่ายผู้ต้องเสียหายจะเรียกดอกเบี้ยในจำนวนเงินที่จะต้องชดเชยตั้งแต่เวลาอันเป็นฐานที่ตั้งแห่งการประมาณราคานั้นก็ได้” สำหรับการคิดดอกเบี้ยในกรณีที่มีการทำละเมิดนั้นเป็นไป ตามมาตรา 206 ซึ่งบัญญัติว่า “มาตรา 206 ในกรณีนี้อันเกิดแต่ผู้ละเมิด ลูกหนี้ได้ชื่อว่ามีผิดนัดมาแต่เวลาที่ทำการละเมิด” หมายถึง ในกรณีที่แก๊งคอลเซ็นเตอร์ทำละเมิดต่อผู้เสียหาย ผู้ทำละเมิดนั้นย่อมตกเป็นลูกหนี้ผิดนัดทันทีที่มีการทำละเมิดขึ้น ทั้งนี้ ผลของการตกเป็นลูกหนี้ผิดนัด ทำให้แก๊งคอลเซ็นเตอร์ต้องรับผิดชอบในดอกเบี้ยผิดนัด ตามมาตรา 224 ซึ่งบัญญัติว่า “หนี้เงินนั้นให้คิดดอกเบี้ยในระหว่างเวลาผิดนัดในอัตราที่กำหนด ตามมาตรา 7 บวกด้วยอัตราเพิ่มร้อยละ 2 ต่อปี ถ้าเจ้าหนี้อาจจะเรียกดอกเบี้ยได้สูงกว่านั้น โดยอาศัยเหตุอย่างอื่นอันชอบด้วยกฎหมาย ก็ให้คงส่งดอกเบี้ยต่อไปตามนั้น

ห้ามมิให้คิดดอกเบี้ยซ้อนดอกเบี้ยในระหว่างผิดนัด

การพิสูจน์ค่าเสียหายอย่างอื่นนอกจากนั้น ให้พิสูจน์ได้”

ดอกเบี๋ยตามมาตรา 7 บัญญัติว่า “ถ้าจะต้องเสียดอกเบี๋ยแก่กันและมีได้กำหนดอัตราดอกเบี๋ยไว้โดยนิติกรรมหรือโดยบทกฎหมายอันขัดแย้ง ให้ใช้อัตราร้อยละ 3 ต่อปี อัตราตามวรรค 1 อาจปรับเปลี่ยนให้ลดลงหรือเพิ่มขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจของประเทศได้โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา โดยปกติให้กระทรวงการคลังพิจารณาทบทวนทุก 3 ปี ให้ใกล้เคียงกับอัตราเฉลี่ยระหว่างอัตราดอกเบี๋ยเงินฝากกับอัตราดอกเบี๋ยเงินกู้ยืมของธนาคารพาณิชย์”

ดังนั้น ในการกระทำความผิดฐานละเมิดของแก๊งคอลเซ็นเตอร์ ผู้เสียหายจึงสามารถใช้สิทธิทางแพ่งเรียกให้แก๊งคอลเซ็นเตอร์รับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นเงิน พร้อมทั้งดอกเบี๋ยให้แก่ผู้เสียหายในอัตราร้อยละ 5 ต่อปี ตามบทบัญญัติในมาตรา 420 ประกอบมาตรา 438 มาตรา 206 มาตรา 224 และมาตรา 7 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ปัญหาความรับผิดทางแพ่งที่ใช้บังคับในกรณีแก๊งคอลเซ็นเตอร์ในปัจจุบัน

สำหรับความรับผิดทางแพ่งตามกฎหมายที่ใช้บังคับในปัจจุบัน กำหนดให้ผู้เสียหายเรียกเอาค่าสินไหมทดแทนพร้อมทั้งดอกเบี๋ยจากแก๊งคอลเซ็นเตอร์ซึ่งเป็นผู้ทำละเมิดได้ แต่เนื่องจากการกระทำความผิดของแก๊งคอลเซ็นเตอร์เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและขยายขอบเขตการกระทำความผิดอย่างกว้างขวาง เนื่องจากใช้โทรศัพท์เป็นเครื่องมือในการกระทำความผิด เมื่อโทรศัพท์เป็นสิ่งที่ประชาชนส่วนใหญ่จำเป็นต้องใช้ในชีวิตประจำวัน ไม่ว่าจะเป็นเด็ก หรือผู้ใหญ่ ไม่ว่าจะเป็นเพศใด อาชีพใด จึงถือได้ว่าเป็นภัยที่ใกล้ตัวประชาชนเป็นอย่างมาก อาจเกิดขึ้นกับบุคคลใดในเวลาใดก็ได้ ลักษณะเช่นนี้ส่งผลกระทบต่อบุคคลทุกคนในสังคม การให้ความคุ้มครองตามกฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบัน จึงยังไม่เพียงพอต่อการให้ความคุ้มครองแก่ผู้เสียหาย รวมถึงประชาชนทั่วไปที่มีความเสี่ยงในการตกเป็นผู้เสียหาย ดังนั้น จึงควรมีมาตรการทางกฎหมายสำหรับป้องกันการกระทำความผิดที่มีความเด็ดขาดและรุนแรงมากขึ้น

การป้องกันและแก้ไขปัญหการก่ออาชญากรรมข้ามชาติของแก๊งคอลเซ็นเตอร์ในต่างประเทศ

กรมสอบสวนคดีพิเศษ (DSI) ได้ร่วมมือกับ MJIB (The Ministry of Justice Investigation Bureau) ไต้หวัน เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับการก่ออาชญากรรมข้ามชาติของแก๊งคอลเซ็นเตอร์เพื่อทำลายองค์กรและตัดวงจรการกระทำความผิดของแก๊งคอลเซ็นเตอร์ โดยมีการประกาศให้ประชาชนอย่าหลงเชื่อ และอย่าเข้าไปมีส่วนร่วมกับผู้กระทำความผิด (DSINEWS, 2560)

บทสรุป

การกระทำความผิดของแก๊งคอลเซ็นเตอร์ ที่ใช้โทรศัพท์โทรหาหรือส่งข้อความเอสเอ็มเอส (sms) หาเหยื่อผู้เสียหายโดยหลอกลวงด้วยประการต่างๆ เพื่อให้เหยื่อหลงเชื่อ หรือกลัว หรือจูงใจว่าจะให้รางวัล แล้วจากนั้นจะใช้อุบายทำให้เหยื่อส่งมอบเงินหรือทรัพย์สินให้แก่แก๊งคอลเซ็นเตอร์ เป็นการกระทำความผิดฐานฉ้อโกงประชาชน ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 343 ซึ่งมีโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี ปรับไม่เกิน 100,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และยังเป็นกระทำความผิดฐานละเมิด ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420 ซึ่งผู้ทำละเมิดจะต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนพร้อมทั้งดอกเบี๋ย ในอัตราร้อยละ 5 ต่อปีให้แก่ผู้เสียหาย ตามมาตรา 438 ประกอบมาตรา 206 มาตรา 224 และมาตรา 7

ข้อเสนอแนะ

ควรมีการแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาความรับผิดทางแพ่ง ให้สอดคล้องกับการกระทำความผิดของแก๊งคอลเซ็นเตอร์โดยใช้มาตรการทางกฎหมายที่มีความเด็ดขาดและรุนแรงมากขึ้นที่มีการใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน เช่น การกำหนดให้มีการคิดเบี๋ยปรับจำนวนสูง หรือกำหนดให้มีการคิดดอกเบี๋ยทบต้น หรือกำหนดดอกเบี๋ยในอัตราพิเศษที่สูงกว่าร้อยละ 5 ต่อปี หรือกำหนดให้มีการยึดทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดเป็นกรณีพิเศษนอกเหนือจากการยึดทรัพย์สินในชั้นบังคับคดี อีกทั้งควรมีการจำกัดตัดสิทธิผู้กระทำความผิดในการทำนิติกรรมที่มีความสำคัญ เช่น ห้ามมิให้มีการจำหน่าย จ่าย โอน ยักยอก ถิ่นเช่า ทรัพย์สิน ทั้งทรัพย์สินที่มีทะเบียนและทรัพย์สินที่ไม่มีทะเบียนร่วมด้วย เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- จักรพงษ์ กังวานโสภณ. (2565). ความผิดฐานฉ้อโกง: ศึกษากรณีการหลอกลวงทางโทรศัพท์ (แก๊งคอลเซ็นเตอร์). วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา. 7(1), 280-290.
- เดือนเด่น นาคสีหราช. (2565). สรุปหลักกฎหมายลักษณะละเมิด จัดการงานนอกสั่ง ลามิควรได้. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ. (2560). คำอธิบายกฎหมายอาญาภาคความผิดและโทษ. (พิมพ์ครั้งที่ 14). กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- ธนภัทร ทองสอน. (2564). อาชญากรรมแก๊งคอลเซ็นเตอร์. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.). <<https://researchcafe.org/call-center-crime/>> (สืบค้นเมื่อ 3 มกราคม 2566).
- ศันท์กรณ์ โสทธิพันธุ์. (2557). คำอธิบายกฎหมายลักษณะละเมิด จัดการงานนอกสั่ง ลามิควรได้. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- อารียา สุขโต. (2565). ภัยอาชญากรรมแก๊งคอลเซ็นเตอร์. หอสมุดรัฐสภา. <<https://library.parliament.go.th/th/radioscript/r2565-jul7>> (สืบค้นเมื่อ 3 มกราคม 2566).
- DSINEWS. (2560). DSI จับมือ MJIB ทลายเครือข่ายองค์กรข้ามชาติแก๊งคอลเซ็นเตอร์. กรมสอบสวนคดีพิเศษ. กรมสอบสวนคดีพิเศษ <<https://www.dsi.go.th/Files/25601018/18-10-60>> (สืบค้นเมื่อ 22 กุมภาพันธ์ 2566).